

У НОВОМЕ САДУ У ПОНЕДЕЛИК 19. ФЕБРУАРА 1879.

ГОДИНА VII.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 27.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Изази свагда о дану сваке представе на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 н. месечно. — Претплата се шаље Корнелу Јовановићу, који се из љубави према позоришту примио да разашље овај лист.

Коста Трифковић,
рођен 20. октобра 1843. умро 19. фебруара 1875.

УСПОМЕНА НА ПОКОЈНОГ ПРИЈАТЕЉА.

I.

Дозволи ми, бледа, пријатељска сенко, да ти се данас, после четири године дана, и опет приближим. Допусти смртној руци, да уклони, макар на часак, онај густо вео, што дели два света, и не презај од светлости распаљене буктиње мога пријатељског осећања. Та ја писам вековни судија, писам ни ладни критичар, који је дошао, да оштрим ножем кида и пресеца фини вез твојих умотвора. Ја сам твој стари зналац, твој пријатељ, твој негда верни друг. Луч, који ми се у срцу разгорео, није зажежен у намери, да осветли таму и ништавило онога света; не, моја је жеља, да успомене моје на тебе у јачој светлости прикажем, и жеља ми је још, да осветлим мало већма и оне даске, што свет значе, да и твоје тамне и упале очи могу чак из вечне помрчине прочитати оно на њима урезано светло име: Коста Трифковић.

И ти опет презаш и зазиреш. Гледиш нас оштро и прекорно. Или нас више не познајеш, ваљда си нас досад већ и заборавио? Да, истом се сада домишљам, та ти ниси тамо у царству мрака, ти си тамо у вечној светлости. Пред тобом су отворене двери будућности, по којој се витлају нама непознати дуси, дуси, које ми својом ограниченом памети само слутимо, и у свом умном сиромаштву идеалима називамо. То је сада твоје ново друштво, ти си с њима и уз њих постао свезнајућ и свевидећ. Ти нас одозго гледиш и проматраш, да, ти нас знадеш и познајеш, и опет се за то туђиш и небиваш. Разумем сада и то, — пред твојим свезналачким погледом све је ово ништарија, цео свет изгледа ти као ускипео мравињак, витлање за фантазима, тумарање без главе и памети, врева и гунгула без цели и узрока. Па нас ти с тога с твоје духовне висине сажаљеваш, презиреш, исмеваш, и нама се то онда чини, да се ти туђиш, и да нас не познајеш. Но и ако у нас није онако широк поглед као у тебе, али нам за то још у гру-

дима бије врело срце. Да, ми смо и сада они стари, и дан данас смо ми још твоји пријатељи и твоји поштовачи. О томе се можеш врло лако уверити. Ходи само, макар на један часак, на један тренут у наше друштво, па ћеш видети, да те нисмо заборавили. Ко си да си сада, било да си сенка, као што је смртни себи замишљају, било да си дух, као што се моме оку приказујеш, увек си нам добро дошао. Па и опет ме зачуђено гледиш, стрељаш ме тим испиталачким погледом, — да богме не верујеш ми, не верујеш пријатељу своме, да, али ако не верујеш мени, а ти стани па послушај, и поверуј самоме себи! Да, стани и послушај сам, — та то и сама сенка може, јер ако јој ноћна тама и одузима вид очију, за то јој нема, гробна тишина већма припомаже, да вриске и усклике, плач и смеј лакше разабере, лакше него и ми доле, којима свакидашња врева и комешај заглашава уши.

А гле! та ти слушаш, па шта чујеш, је ли? Чујеш ли онај грохотан смеј? Чујеш, па да ли знаш, шта значи тај грохотан смеј? То је, видиш, приказ твога „Љубавног писма“. Но де послушај даље, — шта сада чујеш? Чини ми се, да се чује грдан, страховит аплауз, и опет за тим смеј, и опет аплауз, и опет смеј. И сада опет неки тугањ, — тресу се даске, што свет значе, а ти, да богме, не знаш и не слутиш, да се приказује твоја „Мила“, твој „Школски надзорник“ и „Пола вина, пола воде.“

Па не заустежи се даље, него пођи са мном, ма на тренут, у нашу средину, а дајем ти своју поштену, пријатељску реч, да ће нас твој долазак обрадовати и изненадити. А мени се баш прохтело, да наше друштво мало изненадиш. За то се жури, не оклевај, још мало, па ће се представа свршити, а кад публика стане тапшати, ја ћу онда да те изведем на позорницу, да подигнем завесу, да те прикажем и подвикнем: Наш писац шаљивих игара, Коста Трифковић и опет је међу нама!

КОСТА ТРИФКОВИЋ.

У данашњи дан, а пре четири године дана, престало је купати оно срце, које је увек одушевљено било за нашу драматску књижевност и

уметност. Успомену на тај за све нас тужан дан нисмо могли до сада прославити у нашем позоришту. Узрок је био томе то, што наша позори-

пина дружина није била никад у то време овде. Сада пак, како се наше позориште бави у нашој средини, управа је за дужност своју сматрала, да то вече посвети успомени Косте Трифковића, и да давањем само његових комада укаже почаст сени омиљеног драматског писца, који је сувише рано отишао Богу на истину.

Одајући ту почаст, не можемо, а да и опет ксју не рекнемо у спомен ономе књижевнику, који је највише радио на томе, да стресемо са себе окове, у које је нас сапутао дух туђе шаљиве игре.

Главна је заслуга Косте Трифковића у нашој драматској књижевности, што је узео да обрађује струку друштвене драме, од које не имамо у целој нашој књижевности ни десет комада, између којих беше половина већ застарела.

У својим позоришним делима К. Трифковић је представник нове реалистичке школе, у којој су све живе и свеже струје умнога рада данашње Европе.

И наш драматик одликује се том цртом. Његови су драматски производи живи, zgodни за представу, покретни у спољашњем склопу. Језик је у њима лак и течан, карактеристика мека, а разговори примамљују својом простотом и природношћу. У свом последњем комаду, у „Љубавном писму“, већ потпуно влада и техником драматском.

Французи деле своје реалисте на идеалне и реалне. Наш К. Трифковић може се уврстити међу идеалне. Његова драматска дела имаће вредности и за потоња времена, јер су огледало нашег данашњег друштвенога стања, а што је пошао новим путем у друштвеној драми и шаљивој игри, тим је стекао узвишено, светло место у историји српске књижевности.

Коста Трифковић освојио је на јуриш сва наша три позоришта за кратко време драматским радом својим.

А чим је постигао тако брз успех.

Својом плодовићошћу, коју је развио пишући шаљиве игре и друштвене драме.

За четири године, од 1870 до 1874. (до пролећа кад се разболео) предао је К. Трифковић управи нашег народног позоришта 12 позоришних комада, међу њима 9 оригиналних и 3 прерађена превода.

Та позоришна дела његова приказана су овим редом:

1. „Мило за драго,“ шаљива игра у 1. чину, по немачком (Ein Glas Wasser, oder dir wie mir), представљена је први пут у Н. Саду 5. марта 1870. г.;

2. „Француско-пруски рат“, шаљива игра у 1. чину, представљена први пут у Панчеву 3. новембра 1870, а прерађена приказана је први пут у Новоме Саду 18. фебруара 1872.;

3. „Младост Доситија Обрадовића“, слика из живота у 5 чинова, с певањем, приказана први пут у Панчеву 21. фебруара 1871;

4. „Честитам,“ шаљива игра у 1. чину, приказана први пут у Панчеву 21. марта 1871.

5. „На бадњи дан,“ драмолет у 1. чину, приказан први пут у Вршцу 2. августа 1871.;

6. „Школски надзорник,“ шаљива игра у 1. чину, с певањем, приказана први пут у Вршцу 2. августа 1871 год.;

7. „Мила,“ шала за једну особу, по немачком (Erste Gastrolle des Fräulein Veilchenduft, oder theatralische Studien, von G. A. Görner) приказана први пут у Новоме Саду 27. јануара 1872.

8. „Избирачица,“ шаљива игра у 3 чина, с певањем, приказана први пут у Новоме Саду 25. априла 1872.;

9. „Ни бригеша,“ шаљива игра у 2 чина, по талијанском (Гернер и Белије), приказана први пут у Панчеву 16. новембра 1872.;

10. „Љубавно писмо,“ шаљива игра у 1. чину, приказана први пут у Вршцу 25. септембра 1873.;

(Овај је комад добио од „Матице српске“ расписану награду из фонда Јована плем. Наке великосентмиклешког.)

11. „Тера опозицију,“ шаљива игра у 1. чину, приказана први пут у Новоме Саду 28. априла 1876.;

12. „Пола вина пола воде,“ шаљива игра у 1. чину, приказана први пут у Новоме Саду 9. маја 1876.

Коста Трифковић заслужио је потпуно, што је назван „једним од првих драматских писаца на словенском југу“. Особе у његовим шаљивим играма нису дрвене лутке, већ живи људи. Он се држао гетове изреке:

„Greift nur hienein in's volle Menschenleben!
Und wo ihr 's packt, da ist 's interessant!“

Све то, а нарочито свеж, здрав и природан хумор, подигло га је у ред оних писаца, који ће живети, док им и народ устраје!

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

27. ПРЕДСТАВА.

У ПРЕТПЛАТИ 18.

СВЕЧАНА ПРЕДСТАВА
У ПРОСЛАВУ УСПОМЕНЕ НА КОСТУ ТРИФКОВИЋА,
У НОВОМЕ САДУ У ПОНЕДЕЛИК 19. ФЕБРУАРА 1879.

ЉУБАВНО ПИСМО.

Шаљива игра у 1. чину, од К. Трифковића.

О С О Б Е:

Васа Видић, лекар . . . . . Ружић.	Лаза Дражић, адвокат . . . . . Марковић.
Марија, жена му . . . . . С. Максимовићка.	Софија, његова жена . . . . . Ј. Поповићева.
Евица, сестра му . . . . . Ј. Хаџићева.	Јован, видићев слуга . . . . . Добриновић.
Милан, свичин љубавник . . . . . Лукић.	

Збива се у Новоме Саду.

За тим:

Шала у 1. чину, написао Коста Трифковић.

О С О Б Е:

Мила, глумица . . . . . Д. Ружићка.

Збива се у Новоме Саду.

После тога:

ШКОЛСКИ НАДЗОРНИК.

Шаљива игра у 1. чину, с певањем, од Косте Трифковића.

О С О Б Е:

Поповић, школски надзорник Зорић.	Савета, кћи им . . . . . Ј. Хаџићева.
Петровић, сеоски учитељ . . . . . Рајковић,	Станко, свршени приправник. Рајчевић
Ката, жена му . . . . . Ј. Поповићева.	Писаревић, натарошев писар. Добриновић

Збива се на селу.

На послетку:

ПОЛА ВИНА ПОЛА ВОДЕ.

Шаљива игра у 1. чину, од Косте Трифковића.

О С О Б Е:

Марија Петровићка, удовица Ј. Хаџићева.	Лаза Поповић . . . . . Рајковић.
Софка, њена собарица . . . . . Д. Ружићка.	Јован, његов слуга . . . . . Ружић.

Збива се на добру удовичином.

У четвртак 22. фебруара: „Љубав није шала.“ Шаљива игра у 1. чину, по туђој мисли написао А. Хаџић. — За тим: „Доктор Робин.“ Шаљива игра у 1. чину, написао Премареј, превео Ј. Ђорђевић.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.